

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Обозюк Анастасія, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Жовнич О.В., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Сучасний етап розвитку освіти характеризується зростанням вимог до рівня володіння іноземними мовами. Іншомовна комунікативна компетентність розглядається як одна з ключових компетентностей особистості, необхідна для успішної самореалізації в умовах глобалізації та міжкультурної інтеграції. Надзвичайно важливим є початок процесу формування цієї компетентності в молодшому шкільному віці, оскільки саме цей період є найбільш сприятливим для оволодіння мовою та розвитку комунікативних навичок.

Метою даної статті є дослідження методичних аспектів формування іншомовної комунікативної компетентності в дітей молодшого шкільного віку, визначення ефективних підходів та методик, що сприяють розвитку їх здатності до іншомовного спілкування.

В основі формування іншомовної комунікативної компетентності лежить комунікативний підхід до вивчення іноземних мов. Цей підхід передбачає орієнтацію навчального процесу на практичне застосування мови як засобу спілкування, а не лише на засвоєння граматичних правил та лексичних одиниць поза контекстом реальної комунікації [1].

Іншомовна комунікативна компетентність – це складне багатогранне утворення, яке охоплює низку взаємопов'язаних складових [2].

До них належить мовленнєва компетентність, що передбачає володіння словниковим запасом, граматичними знаннями та правильним вимовлянням для ефективного сприйняття та створення висловлювань іноземною мовою.

Важливою є також соціолінгвістична компетентність, яка забезпечує здатність доречно використовувати мову, відповідно до конкретної ситуації

спілкування, враховуючи вікові, статусні та культурні особливості співрозмовника.

Дискурсивна компетентність виражається у вмінні будувати зв'язні, логічні висловлювання різних типів – від окремих фраз до коротких текстів.

Стратегічна компетентність дає змогу подолати труднощі у спілкуванні, шляхом застосування різних мовленнєвих стратегій, зокрема перефразування, уточнення або невербальних засобів.

Окреме місце займає соціокультурна компетентність, яка передбачає знання традицій, норм поведінки, особливостей культури країни, мову якої вивчають, і здатність адекватно діяти в міжкультурних ситуаціях.

Ці компоненти у своїй сукупності формують здатність особистості до повноцінного й ефективного спілкування іноземною мовою в різних життєвих контекстах. Формування кожного з цих компонентів є важливим для розвитку здатності молодших школярів до повноцінного іншомовного спілкування.

Молодший шкільний вік характеризується особливими психологічними та віковими особливостями, які слід враховувати при виборі методів та прийомів навчання іноземної мови. До таких особливостей належать переважання ігрової діяльності, образне мислення, емоційність, допитливість та потреба в активній діяльності.

З огляду на вікові та психологічні особливості молодших школярів, найрезультативніші методи розвитку їхньої іншомовної комунікативної компетентності подано нижче.

Одним із провідних методів є ігровий, оскільки гра відповідає природній потребі дітей цього віку. Використання різноманітних ігор – рольових, мовленнєвих, лексичних або граматичних – сприяє створенню позитивного емоційного фону, стимулює мовну активність і сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу в невимушеній формі. До прикладу, це можуть бути ігри на зразок: «Знайомство», «У магазині», «Вгадай хто?», «Що змінилося?».

Важливу роль відіграють інтерактивні методи, що передбачають роботу в парах, групову взаємодію, участь у дискусіях, спільне вирішення завдань або

створення проєктів. Такі форми навчання розвивають комунікативні вміння, формують навички співпраці та спонукають учнів до обміну думками іноземною мовою. Наприклад, учні можуть разом складати діалоги або працювати над тематичними міні-проєктами.

Використання наочних засобів значно полегшує процес сприйняття матеріалу: яскраві ілюстрації, реальні предмети, мультимедійні ресурси (аудіо, відео) роблять навчання більш доступним і цікавим, сприяють кращому запам'ятовуванню слів і граматичних конструкцій.

Ефективним є також застосування комунікативних завдань, наближених до реального життя. Створення навчальних ситуацій, подібних до тих, з якими дитина може зіткнутися в повсякденному житті (наприклад, як запитати дорогу, зробити замовлення, розповісти про себе), мотивує використовувати мову з практичною метою.

Варто також використовувати автентичні матеріали, зокрема дитячі пісні, вірші, казки, мультфільми, що сприяють розвитку фонетичних навичок, розширенню словникового запасу та знайомлять дітей з культурою країни, мова якої вивчається [3].

Проєктна діяльність дозволяє учням реалізовувати творчий потенціал, розвивати самостійність і водночас об'єднувати різні види мовленнєвої діяльності. Це може бути створення листівок, підписаних малюнків або невеликих презентацій на знайомі теми.

Важливим аспектом є також створення на уроці сприятливої емоційної атмосфери, що спонукає учнів до спілкування іноземною мовою, навіть попри можливі помилки, та забезпечення індивідуального підходу до кожного учня, враховуючи його рівень підготовки та навчальні можливості.

Організація навчального процесу, орієнтованого на розвиток іншомовної комунікативної компетентності в молодших школярів, повинна базуватися на низці важливих принципів.

Передусім, навчання має бути спрямоване на формування в учнів умінь і навичок спілкування іноземною мовою — усі види діяльності повинні мати чітку

комунікативну мету. Важливо також забезпечити умови, за яких кожен учень буде активно залучений до навчального процесу, з можливістю проявляти ініціативу та розвивати самостійність.

Навчальний матеріал має бути зрозумілим, доступним і наочним, відповідати віковим особливостям дітей та їхньому рівню знань. Нову інформацію слід подавати поступово, опираючись на уже засвоєні знання та навички, що забезпечить систематичність у навчанні.

Необхідно також поєднувати всі види мовленнєвої діяльності — аудіювання, говоріння, читання і письмо — для досягнення більшої ефективності навчання. Окрему увагу варто приділяти культурному аспекту: знайомство з традиціями та культурою країни, мова якої вивчається, сприяє розвитку соціокультурної компетентності.

Контроль і оцінювання знань повинні не лише фіксувати досягнення учнів, але й мотивувати їх до подальшого навчання та допомагати виявити труднощі, які потребують корекції.

Формування іншомовної комунікативної компетентності в молодших школярів є ключовим завданням сучасної методики навчання іноземних мов. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від урахування вікових та психологічних особливостей учнів, застосування комунікативно орієнтованих методів та прийомів навчання, створення сприятливого мовленнєвого середовища та організації навчального процесу на засадах комунікативної спрямованості, активності, наочності та поступовості. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення впливу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та розробку інноваційних методів формування іншомовної комунікативної компетентності в молодших школярів в умовах інтегрованого навчання та міжкультурної взаємодії [4].

Список використаних джерел:

1. Бернацька О. В., Комогорова М. І. Сутність іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи та стратегії її формування. *Наукові*

записки. Серія «Педагогічні науки». 2019. URL:
<http://nz.npu.edu.ua/article/view/NZ-npu-143.2019.03>

2. Миколюк О. П. Структура іншомовної комунікативної компетентності сучасного фахівця. *Освітній процес: погляд зсередини* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. 2013. URL: <https://surl.li/pxyrbm>

3. Науковий блог. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів мовних факультетів засобами читання автентичних текстів. 2022. URL: <https://surl.lu/rxzzmy>

4. Теніщева В. Формування іншомовної комунікативної компетентності: шлях до успіху. 2020. URL: <https://surl.gd/hkqgyp>